

Rasma Kārklīņa

(Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultāte)

Lauku kopienu, pašvaldību un valsts iestāžu sadarbība attīstības plānošanā

REFERĀTA ANOTĀCIJA

Referāta pētnieciskais jautājums ir par to, vai un kā Latvijas lauku iedzīvotāji ietekmē plānus, ko pašvaldības un ierēdņi kāļ attiecībā uz lauku vides attīstību. Likumos un noteikumos par attīstības plānošanu līdzdalība „no apakšas“ visnotaļ atzīta par būtisku veiksmīgu plānu daļu, tomēr valsts ierēdņi savās prezentācijās par lemšanas procesiem ietekmes bultiņas mēdz iezīmēt tikai no augšas uz leju. Jājautā, cik reāla ir ietekme otrā virzienā, proti, no apakšas uz augšu, vai arī tā pastāv tikai retoriskā līmenī?

Teorētiskais pamatojums sabiedrības līdzdalībai attīstības plānošanā ir plaši argumentēts sociālo zinātņu literatūrā. Pamatā ir divas savstarpēji papildinošas teorijas, proti, neoinstitucionālisms un teorijas par līdzdalīgo demokrātiju. Abas teorijas argumentē, ka sadarbība ved uz labāku iznākumu. Tāpēc referātā analizēju, kādā veidā lauku iedzīvotāji līdzdarbojās pašvaldību un citu valsts institūciju darbā, kādas viņiem ir ietekmes iespējas un ko tas viss reāli dod lauku attīstībai.

Pētot līdzdalības prakses attīstības programmu un stratēģiju plānošanā, galvenais uzsvars ir uz iniciatīvam „no apakšas“. Vērojot pilsonisko grupu darbošanos Latvijas lauku vidē pēdējos desmit gados, var secināt, ka ir uzplaukušas dažādas jaunas formālas un neformālas biedrības, interešu apvienības, rīcību grupas, forumu un projektu iniciatoru kopienas. Sevišķi ievērojama ir partnerību un vietējo rīcības grupu izveide un devums, ko daļēji ir balstījis Eiropas Savienības un citu ārvalstu fondu organizatoriskais ietvars un finansējums. Papildus

tam 2011.–2012. gadā visās pašvaldībās veidojas un institucionāli tiek veicināta līdzdalība obligāto attīstības programmu plānošanā – anketējot, rīkojot forumus, sabiedriskās apspriedes, veicot citas aktivitātes. Balstoties uz padziļinātām intervijām un citiem materiāliem, referātā jautāju, kādi līdzdalības veidi ir visefektīvākie.